

A NATO GYORSREAGÁLÁSÚ HADTEST SPANYOLORSZÁGI PARANCSNOKSÁGA

*Dr. habil. Kovács Tibor mk. alezredes
ZMNE BJKMK Katonai Műszaki Tanszék*

*Talián István őrnagy
Magyar Köztársaság Katonai Felderítő Hivatal*

2004. nyarán – barátaim meghívásának köszönhetően – családommal Spanyolországban, Valenciában nyaraltam. Vendéglátóim – Szőke Róbert mk. alezredes és Reményi István mk. alezredes NATO beosztásban szolgálnak itt a Gyorsreagálású Hadtest Spanyolországi Parancsnokságán. A nyaralás kötetlen időbeosztását kihasználva megkértem őket, hogy tegyék lehetővé számomra a parancsnokság megtekintését, és a lehetőség szerinti tapasztalat, információ gyűjtést.

Kérésemnek eleget téve, egy rendkívül jól szervezett látogatáson vehettem részt, ahol tájékoztatást kaptam a parancsnokság létrehozásáról, felépítéséről és feladatairól. Ezen kívül bemutatták számomra a felderítő-, hadműveleti-, logisztikai osztályokat, valamint a térképész szolgálatot. Az itt megszerzett ismereteket kívánom e cikk keretein belül közreadni. A megszerzett háttéranyag feldolgozásához és értelmezéséhez felkértem Talián István őrnagy urat, aki készséggel ált rendelkezésemre.

Mint ismert a NATO, a LANDCENT¹ feladatainak átvétele céljából 2002-ben (számszerint hat) gyorsreagálású hadtestparancsnokságokat hozott létre.

A NATO jelenleg kilenc Gyorsreagálású Hadtestparancsnoksággal rendelkezik. Ezek közül az egyik a Spanyol Gyorsreagálású Hadtest, továbbiakban HQ NRDC-SP.

---

¹ Landforces Central Europe – NATO Középeurópai Szárazföldi Erők (szerzők)

A NATO Gyorsreagálású Haderői Hadtestparancsnokságainak jelenlegi szervezete (az MC 317/1 alapján):

1.) Átalá-rendeléssel:

- a. Spanyol Hadtestparancsnokság;
- b. Eurohadtest parancsnokság;
- c. Görög Hadtestparancsnokság;

2.) Közvetlen alárendeltségben:

- a. ARCC Hadtestparancsnokság;
- b. Német-holland Hadtestparancsnokság;
- c. Török Hadtestparancsnokság;
- d. Olasz Hadtestparancsnokság;
- e. Északkeleti Többnemzetiségű Hadtestparancsnokság;
- f. 2. Lengyel Gépesített Hadtestparancsnokság.

A spanyol parancsnokság felállítása nyolc ütemben valósult meg. Első ütemben - 2002 áprilisában - a spanyol haderő modernizálása folyamatának részeként döntés születik egy szárazföldi hadtestparancsnokság „gyorsreagálásúvá” alakításáról és felajánlásáról a NATO számára.

Ezt követően -2002. májusában megszületik a NATO döntés a felajánlás elfogadásáról.

2002. június végén a parancsnokság felállításának meggyorsítása érdekében előzetes tervezési konferenciát vezetnek le, mellyel kezdetét veszi a tervező és szervező munka.

Misem szemlélteti jobban a tervezés és szervezés hatékonyságát, mint az, hogy 2002. augusztus-szeptember havában a hadtest parancsnokság Beterea-ba² települ.

---

² Valencia külvárosa (szerzők)

A parancsnokság bázisának elfoglalásával egyidőben kidolgozásra kerülnek a szervezet működését meghatározó okmányok, melyek formábaöntése 2002. szeptember 23-án az egyetértési nyilatkozat³ veszi kezdetét.

2002. október-novemberében - a többi gyorsreagálású erő parancsnokságaival együtt – koordinációs értekezleten vesznek részt, ahol eldől a készenlét ideje, a készenlétre történő felkészülés feladatainak meghatározása.

2003-ban megtörténik az alárendeltek struktúrájának és bevonásának meghatározása. Ezt követően kerül sor a parancsnokság és az alárendeltek felkészítésére.

A készenlétet a parancsnokság és alárendeltjei 2004-ben érik el, melynek ellenőrzése céljából – nem valós – válságkezelési feladat tevékenységeit hajtják végre.

1. Feladat, rendeltetés

Az HQ NRDC-SP képes részt venni minden típusú NATO misszióban (alacsony intenzitásútól a hagyományos háborús (nagy intenzitású) konfliktusig);

Képes önállóan, vagy alárendelt hadtestparancsnokságként működni;

Képes – alárendeltjeivel együttműködésben - vezető szervezetként résztvenni maximum hadtest szintű feladatban.

2. A hadtestparancsnokság elhelyezkedése

A földrajzi terület kiválasztásánál szempont volt, hogy a közelben legyen megfelelő kapacitású kikötő és repülőtér.

Az elhelyezkedést illetően érdemes észrevenni, hogy a parancsnokság települési helyének kiválasztásánál, valamint elhelyezési körleteinek

---

³ MOU – Memorandum of Understanding (szerzők)

kialakításánál – a gyors reagáló képesség biztosítására – a NATO béketámogató missziókban résztvevő parancsnokságainak mintáját tartották szem előtt.

Az elhelyezési körletek esetében pedig megfigyelhető a harcoló, harbiztosító/harctámogató, illetve a (NATO értelmezés szerinti) „egyéb támogató és mellérendelt” elemek, azaz a műszaki részleg, a nemzeti támogató/összekötő csoportok és a CIS (M) egy-egy épületblokkban való koncentrációja.

3. Szervezeti felépítés

A parancsnokság – mint minden katonai szervezet – parancsnokságból, törzsből valamint kiszolgáló és támogató szervezetekből tevődik össze. A parancsnokság és a törzs munkáját vezetésbiztosító zászlóalj, térképész század, helikopter század, híradó dandár (21. spanyol híradó ezred és egyéb, közvetlenül alárendelt spanyol egységek), alá-, átalárendelt egységek és harci alkalmazás esetén alárendeltségbe kerülők segítik.

A parancsnokság békelétszáma (PE – peacetime establishment) 398 fő, hadi létszáma 813 fő.

4. A hadtest szervezete

A hadtest szervezetét két fajta misszióban (NATO V. Cikkely szerinti, illetve nem V. cikkely szerinti) való részvételre, két típusú feladat végrehajtására alakították ki. Ez azt jelenti, hogy két különböző lehetséges hadtest típusszervezetet alakítottak ki:

a.) „Könnyű” hadtest koncepció (FAR)

- 8. páncélos felderítő („lovas”) ezred;
- II. könnyű gyalogdandár;
- VI. ejtőernyős dandár;
- VII. légiszállítású dandár.

b.) „Nehéz” hadtest koncepció (DIMZ)

- 14. páncélos felderítő („lovas”) ezred;
- X. gépesített gyalogdandár;
- XI. gépesített gyalogdandár;
- XII. harckocsidandár;
- II. páncélos felderítő („lovas”) dandár;
- I. rakétatüzér dandár.

Az 1. portugál gépesített gyalogdandár és a 34. görög gépesített gyalogdandár kettős alárendeltségben van, elsődlegesen az EURO-hadtestnek, másodsorban a HQ NRDC-SP-nek vannak alárendelve.

5. A harctámogató és harcbiztosító erők

A harcoló alakulatok mellett nagy hangsúlyt fektettek a támogató- és biztosító erők bevonására, bár a mi fogalmaink szerint ezek egy része a harcoló kategóriába tartozik.

a.) harctámogatók:

- műszaki dandár;
- könnyű helikopter dandár;
- tábori tüzér dandár;
- páncéltörő tüzér dandár;
- Különleges hadviselési dandár;
- 2 (1. és 2.) híradó ezred;
- vegyvédelmi zászlóalj;
- felderítő zászlóalj;
- I/31 elektronikai hadviselési zászlóalj.

b.) harcbiztosítók:

- 5 db harcbiztosító ezred („ezred harccsoport”);
- logisztikai központ;

- 3 db ezred segélyhely;
- 1 db szállító ezred (ezred harccsoport);
- 1 db tábori kórház.

6. A parancsnoki-vezetési pontok rendszere

A hadtest vezetési pontjait – a kapott feladat folyamatos vezetésének érdekében - négy csoportba sorolták:

- „azonnal telepíthető, előretolt vezetési pont” vezetési pont (RSC);
- fő harcálláspont (3 vezetési csoporttal);
- tartalék harcálláspont;
- mögöttes harcálláspont (logisztikai vezetési pont).

A különböző harcvezetési pontok gyorstelepítésű egységekből épülnek fel. Egy-egy komponens, (munkahely) konténerbe „málházható”, mely kiegészül egy-egy járművel és sátorrésszel. Két alap járműmunkahely típus került kialakításra, attól függően, hogy NATO V. Cikkely szerinti, vagy nem V. Cikkely szerinti műveletről van-e szó. Az V. Cikkely szerinti műveletekben az alap típus munkahely páncélozott szállító harcjárművön, míg a nem V. Cikkely szerinti műveletekben NISSAN páncélozott terepjáró gépkocsin került kialakításra.

7. A hadtestparancsnokság települése 10 napos készenléttel

A hadtestparancsnokság kitelepülési ideje az alkalmazási körletbe 10 nap. Rendeltetése az ekkor a már folyó, vagy tervezett harcászati szintű tevékenységek vezetés-irányítása, illetve feladata lehet – elsősorban nem V. Cikkely szerinti tevékenységek esetén – a helyi erők harcászati-hadműveleti szintű tevékenységének nyomon követése, figyelemmel kísérése. A kitelepült hadtestparancsnokság 3 alapelemből áll:

- Felderítő részleg (létszáma 12 fő, technikai eszköze 2 gép-, vagy harcjármű);
- Előretolt harcálláspont (létszáma 73 fő, technikai eszköze 15 gép-, vagy harcjármű, illetve 9 pótkocsis konténerszállító teherautó);
- Önálló híradó és informatikai vezetésbiztosító részleg (létszáma 52 fő és 10 gép-, vagy harcjármű).

8. Hadtestparancsnokság települése 20 napos készenléttel

A hadtestparancsnokság kitelepülési ideje az alkalmazási körletbe 20 nap. Rendeltetése harcászati-hadműveleti tevékenységek vezetés-irányítása, mind V. Cikkely szerinti, mind nem az V. Cikkely szerinti tevékenységek esetén. A kitelepült parancsnokság 3 alapelemből áll:

- Felderítő részleg (létszáma 12 fő, technikai eszköze 2 gép-, vagy harcjármű);
- Előretolt „harcászati” vezetési pont (tactical command post), létszáma 27 fő a törzs „harcoló” részlegében, 106 fő a „harc támogató/biztosító” törzsrészlegben (41 gép-, vagy harcjárművel és 29 konténeres, pótkocsis tehergépjárművel);
- Önálló híradó és informatikai vezetésbiztosító részleg (létszáma 52 fő és 11 gép-, vagy harcjármű, illetve 11 pótkocsis konténerszállító tehergépjármű).

A 20 napos készenlétű település esetén a kitelepült vezető- és vezetésbiztosító erők létszáma 185 fő, 52 gép-, vagy harcjármű és 40 pótkocsis konténerszállító tehergépjármű.

9. Hadtestparancsnokság települése 30 napos készenléttel

A hadtestparancsnokság kitelepülési ideje 30 nap. Feladata a hadtest teljes tevékenységi és felelősségi körzetében bármilyen szükséges feladat önálló tervezése, szervezése és ellátása. Felépítése és ereje ekkor:

- Fő harcálláspont (3 alrészleggel), ebből 281 fő a harcoló törzsrészlegben, 176 fő a háttámogató/biztosító törzsrészlegben (66 db gép-, vagy harcjárművel és 66 db pótkocsis konténerszállító tehergépjárművel);
- Mögöttes harcálláspont;
- Tartalék harcálláspont;
- RSC önálló híradó és informatikai vezetésbiztosító részleg (109 fő 135 gép-, vagy harcjárművel és 106 db pótkocsis konténerszállító jármű);
- Logisztikai vezetési pont és logisztikai alakulatok.

10. A hadtestparancsnokság híradó-informatikai összeköttetési rendszere

A hadtest híradó és informatikai rendszere négy markánsan elkülönülő szinten (részrendszerben) működik:

- Hadászati (NATO és nemzeti eszközök);
- Hadműveleti (a hdt, a ho-k, dd-k szintje, melyet a hdt közvetlen spanyolhíradó dandár biztosít);
- Harcászati (ezredt szinttől lefelé, amelyet az egységet adó nemzetek, többnemzetiségű egység/alegység esetében a „vezető nemzet” biztosít híradó szempontból);
- Hadászati szintű nemzeti és szövetségi műholdas híradó-informatikai támogató rendszerek.

11. Tábori berendezések, gépjárművek

Annak érdekében, hogy a parancsnokság bármely készenléti időszakban, bármely földrajzi, éghajlati környezetben képes legyen feladatát ellátni, megfelelő tábori-elhelyezési anyaggal, berendezéssel és technikai eszközzel lett ellátva.

A törzs munkáját segíti: 97 darab munkahelysátor (COLPRO); 7 darab tábori óvóhely; 19 darab generátor; 12 készlet tábori világító felszerelés; 63 darab légkondicionáló berendezés; 136 darab ABV szűrő-szellőző berendezés; 634 darab tábori asztal; 907 tábori ülőke.

A munka- és pihentetési feltételeket 135 darab nagyméretű sátor, 1139 darab lakó („egyesharcos”) sátor; 63 darab fűtőberendezés, asztalok, padok, 16 darab generátor, 28 darab kiszolgáló konténer és 60 darab teherszállító konténer biztosítja.

E nagytömegű anyag szállítására az alábbi technikai eszközök állnak a parancsnokság rendelkezésére:

- 1 tonnás könnyű jmű	86;
- 4 tonnás tehergk	31;
- 10 tonnás tgc	15;
- konténerszállító/vontató tgc	24;
- egyéb tgc	18;
- vontató	175;
- lakóbusz	27;
- mikrobusz/busz	12;
- különleges jármű	13.

12. Költségvetés

Ahhoz, hogy a parancsnokság és alárendeltjei tevékenysége minden időszakban (felkészülés, ellenőrzés, készenlét, bevetés, pihentetés) finanszírozható legyen, a hadtest költségvetése “több lábon áll”. A költségekből rész vállal a vezető nemzet (itt Spanyolország), az alárendelt alakulattal rendelkező országok, elsősorban személyi járandóság vonatkozásában a résztvevő országok és természetesen megjelenik a NATO által biztosított keret is. Ki, mit és hogyan fizet?

a.) Vezető nemzet (framework nation):

Költségvetési fedezet nyújt a spanyol költségvetésből. Ennek felhasználása a parancsnokság békeidőszakbeli működtetésére és fenntartására, a laktanya infrastruktúrájának, vezetés-irányítási rendszerének biztosítására, gyakorlatok levezetésére Spanyolország európai szárazföldi területén belül nem több, mint 7 napig, történik meg.

A rendelkezésre álló összeg felhasználását a vonatkozó spanyol előírások és eljárások szabályozzák.

b.) Költségvetési fedezetet kell nyújtaniuk a parancsnokság szervezetében állandóan képviselt nemzeteknek. A keret felhasználása bizonyos (megállapodás szerinti) működési és fenntartási költségeket fedez, valamint a 7 napnál hosszabb, Spanyolország európai szárazföldi területén kívül eső helyen rendezett gyakorlatok finanszírozására fordítódik.

Az összeg felhasználása a vonatkozó nemzetközi- és a NATO előírások szerint történik.

c.) Nemzeti költségek:

Ez az összeg elsősorban a személyi jellegű kiadások, ellátmányok biztosítására kerül felhasználásra. Felhasználása és elszámolása a kiküldő nemzet előírásai szerint kerül végrehajtásra.

d.) NATO finanszírozás:

A keretet a NATO költségvetésből biztosítják. Felhasználható had- és más műveletek finanszírozására, illetve NATO érdekű befektetési projektek végrehajtására.

Felhasználása és elszámolása a NATO előírások szerint történik.

Összegzett következtetések:

A cikk keretei nem engedik meg egy részletesebb, átfogóbb kép bemutatását, de a lehetőségek függvényében bemutatja a (a spanyol példán keresztül) a Gyorsreagálású Hadtestek működési feltételeit, lehetőségeit.

A lehetőségek függvényében igyekeztünk bemutatni a hadtest felállításával, szervezetével, felszerelésével és feladataival kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat, adatokat.

A későbbiekben – a különböző kérdéscsoportok részletesebb bemutatásával – átfogóbb képet kívánunk adni a Hadtestparancsnokság felkészítésével, várható feladataival és alkalmazásával kapcsolatban.